

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravištvu
administracija) in ekspedicija na
Starem trgu n. št. 16

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Rojaki!

Priporočani so Vam sledeči gospodje za poslance:

Za mesta in trge:

1. Za Ljubljano: gospod dr. Karol Ahačič, veliki posestnik in advokat v Ljubljani, in gospod dr. Jernej Zupanc, notar v Ljubljani.
2. Za Kranj in Loko: gosp. Karol Šavnik, lekar in župan v Kranju.
3. Za Tržič, Radoljico in Kamnik: gospod Mihael Stare, veliki posestnik v Mengšu.
4. Za Novomesto, Kostanjevico, Krško, Črnomelj, Metliko in Višnjo Goro: gosp. Peter Grasselli, hišni posestnik in trgovec v Ljubljani, bivši deželni poslanec.
5. Za Postojno, Vrhniko in Lož: gospod Adolf Obreza, posestnik in trgovec v Cerknici, bivši deželni poslanec.
6. Za Idrijo: gosp. dr. Ludvik Jenko, zdravnik v Ljubljani.

Dr. Jan. Bleiweis,
odbora prvomestnik.

Oklic ruskega cara

bulgarskemu narodu se glasi:

„Bulgari! Moje vojne čete so prekoračile Donavo in stopile danes na naša tla, na katerih tleh so se že večkrat borile za zboljšanje stanja balkanskih kristjanov. Zvesti starim zgodovinskim sporočilom, vedno na novo okrepačajoč se iz stoletne zveze s pravoslavnim narodom ruskim, priborili so moji predniki s svojim vplivom in svojim orožjem bolje stanje za Srbe in Rumunce, pozivajoč jih k samostojnemu političnemu življenju. Čas in okoliščine niso predrugačile skrbi in ljubezni Rusov do svojih krščanskih bratov na jugu. Rusija vedno enako ljubi in enako skrbi za vse udeleženike krščanske družine na balkanskem pol-

otoku. Svoje armadi, ki jo vodi moj brat Nikolaj, sem dal nalogo, naj zagotovi pravice vaše narodnosti, ki naj bodo temelj in pogoj za miren in reden razvitek vsega vašega državljankega bitja. Teh pravic si niste pridobili po sili oboroženega upora, ampak po svojem skozi stoletja prestanem trpljenju, z mučniško krvijo, v katero ste vi in vaši predniki skozi stoletja namakali domovinska tla. Prebivalci bulgarske zemlje! Rusija hoče zidati, in ne podirati. Poklicana je po božji previdnosti, da zjedini in spravi vse narodnosti in vsa verska izpoznanja v tistih krajih Bulgarije, kjer živé prebivalci različne narodnosti in vere. Orožje rusko branilo bo zana prej vsacega kristjana

pred silo. Nobeden ne bo odšel brez kazni, kdor kristjana oškoduje na osebi ali na premoženju. Vsakemu hudodelstvu sledila bo kazen za petami. Življenje, svoboda, čast in premoženje vsacega kristjana, naj bo ktere ga koli izpoznanja (pravoslaven ali katolik), branilo bo naše orožje. Maščevalnost nas ne bo vodila; čuvstvo pravice bo edino merodajno, in trdna volja, da se postavi s časom red in pravica na mesto nereda in samovolje.

In vas Mohamedance bulgarske svarim in opominjam. Težko mi je klicati v spomin hudodelstva in zločine, ki so jih nekteri izmed vas nad neoboroženimi kristjani doprinesli. Ti grozni čini se ne morejo pozabiti; pa ruska oblast ne bode vsih za hudobijo nekterih

Minin in Požarski.

Po Petruševskem in drugih spisal J. Steklasa.

(Dalje.)

Vest o nižegorodskih dogadjajih se je raznesla v kratkem po ruskej zemlji, vojniki so prihajali trumoma v Nižni, mnoga mesta so poslala zbrane novce. Požarski je ustrojil čete, Minin pa je izplačeval vsacemu, kolikor je po svojej službi zaslužil; dvorjani, ki so imeli imanja, niso hoteli plače jemati. Ko je bilo vse gotovo, vzdignila sta se z vojsko oba, Požarski in Minin. Poljaki in ruski izdajalci so se prestrašili, pribiteli k patrijarhu ter mu zapovedali, da vrne vso vojsko nazaj. Hermogen jim odgovori: „Naj bodo blagoslovljeni vsi, ki so se vzdignili za slobodo gosudarstva, a vi izdajalci bodite prokleti!“ Poljaki so se zavoljo tega nad Hermogenom tako razsrdili, da so ga umorili z gladom. Kazaki so se tudi preplašili; oni so znali, da jim Požarski in Minin ne bosta dovolila svojevoljnovati, pleniti in motiti rusko zemljo. Kazaki so mislili pomešati upor mest, ali jim je spodletelo; skušali so ubiti Požarskega — ali se jim ni po-

srečilo. Zarucki je vzel s seboj Marino z njenim sinom in je ušel v stepo; Trubeckoj je pa ostal. Oboroževanje je med tem napredovalo. Požarski je pokončeval kazačke šajke, dopisoval z mesti, zbiral novce, ustrojeval svojo vojsko ter je zatoraj kasno k Moskvi prišel. Tukaj je on sklenil z Mininom: ker je opasno in sramotno pošteni, odličnim ljudem biti skup s Kazaki — razbojniki, zatoraj se mora vojniški tabor za nje posebej narediti. Kazaki so se razsrdili, in skoraj bi se bilo vsled tega dogodilo veliko zlo. Razun Poljakov, ki so bili v Kremli, stal je nedaleč od njih drugi poljski polk, ki je prišel od litovske meje. Le ta polk je napal Požarskega, bil se dolgo z njim ter začel zmagovati. Kazaki se niso niti ganili z mesta, nego so gledali na bitko z navskriž rokami ter se rogali: „Vi ste prišli bogati semkaj, borite se toraj sami tukaj“. Vendar pa je bilo tudi med Kazaki poštenih ljudi; oni se niso mogli vzdržati nego so napali Poljake. Tako je prišla sveža vojska na pomoč, in Poljaki so bili potolčeni. Čez dva dni se je boj zopet začel. Kazaki so se

klatarili sem in tje iz sječe rogajoč se dvorjanom Požarskovim. Oborožitev je postala težka; Požarski in Minin sta začela prositi Abrahama Palicina, da bi nagovoril Kazake za boj. Palicin je odšel v Kazački tabor; tukaj so Kazaki pijančevali in igrali na kocke. Oni so bili raztrgani, bos, nagi, naplenjeno blago jim ni bilo od koristi: oni so vse zapili in zaigrali. Palicin jih je priliznjeno ogovoril, hvalil njihovo hrabrost, govoril jim, da so začeli veliko podvzetje, in kako bi mogli vse to zdaj tako zanemariti? Kazaki so poslušali ter se vrgli v borbo. Delo se je popravilo, a vendar se ni nagibala zmaga na stran Požarskega. Že se je začelo mračiti; po vseh polkih so se pele prošnje, vsi so v solzah molili. V tem trenutku pride k Požarskemu Minin ter ga poprosi za ljudi, da bode na Poljake udaril „Vzemi si kogar hočeš“, odgovoril mu je Požarski. Minin je vzel tri sto dvorjanov ter se z njimi vrgel na sprednji oddelek poljske vojske; Poljaki se pomaknejo nazaj. Zapazivši le to vdari vsa vojska družno. Poljaki niso mogli vzdržati ter so vsi pobegnili, a drugi

odgovornih delala. Redna in nepristranska pravica pa bo zadela one, ki za svoje zločine niso bili kaznovani, akoravno je vaša vlada njih imena poznala. Izpoznajte danes pravico božjo, ki vas je zadela. Uklonite se Njegovej volji. Podvržite se pravičnim tirtjavam naših oblastnij, ki bodo povsod nastavljenе, kamor stopijo vojne čete. Postanite mirni udje državne družbe, ki vam bo dala vse pravice, ki so za življenje potrebne. Vaše premoženje, vaša čast, vaše družine so nam svete.

Kristjani bulgarski! Doživeli ste čudovite čase. Ura rešitve iz turškega nasilja je vendar nastopila. Dajte svetu izgled krščanske ljubezni. Pozabite vse svoje stare, notranje prepire. Spoštujte vestno pravice vseh narodnosti in združite se kot bratje v Kristusu v čuvstvih sloge in bratske ljubezni, ker to je trden temelj krepkega državnega poslopja. Zberite se tesno okoli ruske zastave, ktere zmago sta Donava in Balkan že tolikrat videla. Povsod, kjer orožje rusko v sredino zemlje prodre, vvedla se bo redna uprava namesto turške sile. Domačini Bulgari se bodo takoj poklicali, da bodo sodelovali v ruskih vradih, in nove ustanovljene bulgarske čete so jedro domače brambe, ki bo imela skrbeti za red in varnost. Bolj vestno in nevtrujeno ko vaši domovini služite, in bolj nepristransko ko se bode pri tem obnašali, bolj mora biti svet prepričan, da ste vredni osode, kakoršno vam pripravlja Rusija skozi toliko let in s tako velikimi žrtvami. Ubogajte ruske oblasti, spolnajte vestno njihove ukaze, v tem leži vaša moč in vaš blagor.

Ponižno prosim Gospoda, naj nam dá zmago nad sovražniki krščanstva in naj blagoslovi našo pravično reč. Aleksander.“

Iz te besede povzamemo z zadovoljnostjo, da misli car Bulgare v resnici rešiti in na lastne noge postaviti. Bati se je bilo, in to ne brez vzroka, da bi znala evropska diplomacija vse delo ruskega orožja vničiti. Turkom prijazni časniki vpili so vedno, da se vzhodno vprašanje ne bode brez Evrope rešilo, to je, da Rusija ne bo smela samostojno ravnati, ako prav zmaga. Bati se je tedaj bilo po pravici, da bi se car evropskim željam utegnili vkloniti. Kaj imajo Bulgari od Angležev ali

Madjarov pričakovati, ako bi bila njih osoda od teh odvisna, to nam je znano. Ko bi se po končani vojski sklicala kaka konferencija, ostali bi Bulgari pod Turkom, vvedle bi se nekake reforme, ki bi jih nadzorovala evropska komisija, to bi bilo vse. A tega se ni več bati, kakor vidimo iz carjevega oklica. Bulgarska oborožena četa ima biti jedro narodne straže in začetek samostojne bulgarske vojske. Glavna reč je, da imajo Bulgari svojo armado, s tem je dana moč in oblast v njihove roke; vsaka odvisnost od Turčije je potem le navidezna, kakoršna je bila pri Srbiji in Rumuniji. Da Rusi iz začetka politično upravo v deželi sami vodijo, to skoraj ni drugače mogoče, ko je bulgarsko ljudstvo po vojski vse zbegano, in tudi težko da bi Bulgari imeli zadosti zmožnih ljudi za ta posel. Kar govori car turškemu prebivalstvu, to se nekterim nemškim listom pretrdo zdi. A pomisliti je, da je Rusija v boju zoper Turke in s sovražnikom se navadno ne govori prepričajno; sicer pa car nič krivičnega ne reče, on le pravi, da se bodo tisti kaznovali, ki so povzročili znane grozne morije po Bulgarskem, ko je nad trideset tisuč nedolžnih žena in otrok dušo izdihnilo pod turškim mečem.

Kakor je znano, turška vlada teh zločinov ni prav nič kaznovala, nasprotno bi bila še prej volje pohvaliti krvoločnike, ker so toliko „krščanskih psov“ vničili. Da se ti tedaj kaznujejo sedaj, to ni nič krivičnega, nasprotno bi bilo krivično, ko bi brez kazni ostali. Vendar bo to grozjenje carjevo mnogo Turčinov preplašilo, da bodo iz dežele bežali, kajti več ali manj se čuti skoraj vsak krivega, prav čiste vesti ne more noben Turčin imeti; če tedaj iz bojzani pred kaznijo beže v Azijo, — srečna jim pot! Bulgari se ne bodo jokali za njimi, in mi tudi ne. Sicer pa car Turkom zagotavlja, da se nimajo ničesa bati, če so mirni, premoženje, čast, družine turške so Rusom svete. Tako delajo vsi olikani narodi, ko stopijo z orožjem v roci v tujo deželo; le Turek tega ni nikoli znal, ampak je ropal, moril, požigal, skrunil itd.; tedaj bi smeli Turki hvaležni biti, da se jim enako z enakim ne povrača, in da se jim premoženje pusti, ktero prav za prav tako ni njihovo, ampak s silo so ga vzeli kristjanom. Kteri poštenjak

dan, ko je solnce izšlo, jih že ni bilo pod Moskvo: pobegnili so daleč proč.

Zdaj je imela vojska opraviti samo še z onimi Poljaki, ki so bili v Moskvi. Ali med Kazaki in drugo vojsko se je začel zopet prepir, porodilo se je iz novič sovraštvo: Kazaki so se pripravljali za beg izpod Moskve. Zopet bi se bila ponovila ropanja in ubojstva po ruske zemlji, ko bi ne bil zabranil trojicki arhimandrit Dionizij. On je poslal v kazački tabor bogato cerkveno obleko, koretelje, štole in druge cerkvene dragocenosti, samo da ostanejo in ne odidejo izpod Moskve ter tako začetega dela ne pomešajo. Kazakom se je vest probudila; cerkvene reči so poslali oni nazaj v samostan ter obečali, da bodo ostali pod Moskvo do konca. Do konca pa že ni bilo daleč. Poljaki in oni Rusi, ki so radi ali neradi boravili z njimi skupaj v Moskvi, trpeli so na vsem veliko pomanjkanje. Glad je bil tako velik, da so jedli človeško meso. Očetje so jeli svojo deco; neki Poljak je pojel svojega sina, mati pa družega; gospoda so požirali svoje slugе; sodnik je pobegnil iz sodnije, ker se je zbal, da bi ga morda obtoženci ne požrli. Kakor Poljaki niso bili hrabri, tako se tudi v tej bedi niso mogli dolgo dr-

žati. Proti koncu l. 1612 so Kazaki napali Hitaj-gorod ter ga osvojili; čez en mesec se je podal tudi Kremelj.

27. novembra so se zbrali Kazaki Trubeckovi in vojska Požarskova v dveh raznih cerkvah ter so se vzemši seboj podobe in križe, vzdignili proti Kitaj-gorodu; ogromne trume naroda so se valile za njimi. Obe vojski ste se sošli na Lobnem mestu, in komaj so se začele molitve, kar se pokaže iz kremeljskih vrat tretja procesija: šli so namreč kremeljski duhovni ter nesli saboj vladimirsko božjo mater. Narod je zakričal od radosti, zapazivši sv. podobo, ktere ni mislil nikdar več videti. Procesije so se zedinile, in obe vojski, vsa množica, duhovni in redovniki so zapeli: „Tebe Boga hvalimo“.

V Kremelji in Kitaj-gorodu bilo je najdeno pri Poljakih mnogo blaga; ali najti ni bilo ne enega koščeka kruha; povsodi so ostali kotli s človeškim mesom. Vse blago Poljakov je pobral Minin v svojo blagajno ter po nalogu Požarskega dajal Kazakam mesto plače. Drugi plen so podelili med seboj Kazaki in druga vojska; Kazaki pa so vse svoje vlovljenike pobili. (Dalje sledi.)

bi tedaj mogel reči, da se Turkom godi kaka krivica?

Da ima Bulgarija postati slovanska narodna država, to vidimo iz besedi, ker car pravi, da „hoče zagotoviti pravice bulgarske narodnosti, ki imajo biti pogoj in temelj državnega ustrojstva.“

Tedaj dobimo slovansko državo na Balkanu, Srbija in Črnagora dobite sestro; to moramo smatrati skoraj kot gotovo, ker to car govori, ki pa ni navajen besedi nazaj jemati, kakor je rešil tudi v Moskvi dano besedo. Rusija ima dovolj odločnosti in snage, da bo izpeljala to, kar se je namenila, tudi če bi se imela boriti z dvema ali s tremi sovražniki.

Jugoslovanski boj pa ss. Ciril in Metod.

Na Moravskem in po nekterih škofijah slovenskih se 5. t. m. slovésno obhaja god blagovestnikov slovanskih, sv. Cirila in Metoda, s praznično osmino. Želeti je v tem zedinjenja. Znamenito pa je tudi Slovincem, kar se piše „Hlasu“ 23. junija iz okolice Prerovske pod omenjenim naslovom:

„Po vsem svetu se sedaj o nobeni stvari toliko ne govori nego o jugoslovanskem boji. Ne vdeležuje se sedanje vojske le vsa Evropa, pol Azije in velik del Afrike, ampak zanima se za njo tudi Amerika, kakor njeni listi kažejo. In morebiti še ni bilo vojske, o kateri bi bilo javno mnenje tako edinodušno kakor sedaj. Ves svet z malimi izjemami želi zmage ruskemu orožju. To ima Turška v plačilo za svoje grehe in krivičnosti, ktere je s svojim zdvijanim muhamedanizmom več stoletij prizadevala kristjanom. Kri tisučerih žrtev vpije k nebu na maščevanje in kaže se, da je mera osmanskih grehov napolnjena in da je poslala sedaj božja previdnost Turkom resno pa pravično sodbo in kazen. Če želi Rusom ves svet zmage, toliko bolj jim jo želi iz vsega srca vsak pravi Slovan, ker so imeli ravno naši rodni slovanski bratje največ prestati pred turško okrutnostjo in še sedaj niso varni svojega življenja pod rabeljnovimi rokami. Trpéti mora pa od Turčina največ ravno bulgarski narod, kteri nam je poslal ss. apostola Cirila in Metoda.

Ker je sedaj vojska v polnem teku, se povsod različno vgiba o tem, kar bo Rusija dosegla, če zmaga. Med raznimi govoricami je panslavizem zmirom v prvi vrsti. Pravijo, da Rusija misli, kolikor jej je mogoče, na vstanojenje vseslovanske države. Dvomim, da bi res Ruska sedaj kaj tacega mislila; pač pa vem, da je na Ruskem velika stranka, ki odločno nasprotuje vseslovanskemu mišljenju. Vendar se ne da tajiti, da ni tej nasprotne ttranke, ki se pokaže včasih tudi na površje, kakor zadnjič v Aksakovem odgovoru na Riegrovo poslanico. Aksakov pravi, da je temelj in prva podloga sklenitve vseslovanske zedinjenje vseh Slovanov v pravoslavji; pred vsem je treba, da postanejo vsi Slovani pravoslavni. Slovan menda ni mogoč brez pravoslavja — vsaj Aksakov si ga ne more misliti.

Zedinjenje vseslovansko z verskim zedinjenjem je v resnici zelo zapeljiva in vabljava misel. Še v političnem in literarnem oziru se ne da izvesti edinost v slovanskem svetu že zatega del ne, ker smo tako raztreseni, posebno pa zato ne, ker hočemo ostati Avstrijci. Verska edinost bi se dala izvesti, samo v tem smislu ne, kakor si jo predstavlja Aksakov, namreč, da bi odstopili vsi katoličani od ka-

toliške vere in da bi postali pravoslavni. Svet ne bo videl nikdar in nikoli te edinosti, da bi verni katoliški Slovani zapustili svojo edinozveličavno rimsko cerkev in pristopili k grški cerkvi. To more storiti le dr. Sladkovski in njegovi tovariši, katerim ni nič mar za verstvo, ali — nikoli ne storé tega milijoni družih katoličanov.

Narobe bi pa morebiti šlo. Naj se vrne razkolniška Ruska zopet v Rim, kamor se obrača deblo, od kterega se je odcepila pred 600 leti. Naj ona zopet poravna edinost, katero je razrušila. Jaz imam polno zaupanje v božjo previdnost, da se bo zgodilo to in sicer kmalu. Jaz menim, da bo v tej odločilni jugoslovanski vojski zmagala katoliška cerkev! — Tisučletno trpko skušnjo je poslal Bog našemu slovanskemu narodu. Komaj je bil naš narod po ss. Cirilu in Metodu v veri podučen, je že sejal v Carigradu prevzetni napihnjeni in častiželjni škof Focij verske prepire, kateri so se vgnjezdili, žalibog! tudi med Slovani in tako napravili neizmerno škodo. Vse obče je znano, da bi bila Rusija s katoliško cerkvijo združena že veliko dalje dospela na potu omike; ne bila bi zaostala za družimi narodi in morebiti bi jih bila še celó presešla. Zgodovina dokazuje prepričevalno, da so se omika, olika, človečnost, umetnost, npravna plemenitost in v obče vsi duševni in gmotni prospehi širili povsod, kjer se je vkoreninila čista in nepokvarjena katoliška vera.

To tako vzvišeno katoliško vero spojeno z vedo in umetnijo sta prinesla nam in vsem slovanskim narodom ss. Ciril in Metod. Ravno tačas, ko se je odpadnik Focij odtrgal od Rima, sta hitela ta dva v Rim, da bi s tem očitno pokazala svojo vdanost k papežu in svojo vero v edinozveličavno rimsko cerkev. Ta dva moža, zlasti filosof ali modri Ciril, sta bila dobro prepričana, da je le ona cerkev prava, ktereje je načelnik naslednik sv. Petra, to je rimski papež. Nesrečen je oni mož, ki je odvrnil Slovane od tega pravega vrelca in jih tako pahnil v dušno in gmotno pogubo. Nam se zdi, da bo kmalu drugač in da se že približuje rešenje celega slovanskega naroda.

Iz vseh strani se čujejo glasi, da bi dodelil Bog na priprošnjo ss. Cirila in Metoda Rusiji zmago, da bi jej dodelil osvoboditi Jugoslovane izpod turškega jarma. — Mislim pa, da bo imela naša molitev še veliko večji pomen. Vsi pravi katoličani, zlasti pa mi Slovani, bi se imeli združevati v molitvi in prošnji do Boga, da bi na priprošnjo naših velicah apostolov Cirila in Metoda ne le dodelil našim slovanskim rodnim bratom zmago, ampak, da bi jih tudi blagovolil privedi zopet v naročje sv. katoliške cerkve. V ta namen je ustanovljena bratovščina sv. Cirila in Metoda, ktera bi se morala vpeljati po vseh katoliško-slovanskih župnijah. Dolžnosti ima ud majhne in vsak duhovnik da lahko natančneje podučenje o njej.

Hvala Bogu, morebiti se vzbudi s to vojno še večje češčenje naših slovanskih apostolov Cirila in Metoda, ktera izvirajoč iz mesta sedanje vojne, iz Bulgarske, sta tudi pri Rusih v velicem spoštovanji. Morebiti je po previdnosti božji ta vojska korak k zedinjenju naših razkolnih bratov z Rimom in s tem tudi k ožjemu spojenju slovanskih rodov. Ko bi bil tedaj pri skorem praznovanji sv. naših slovanskih apostolov vsak vnet narodnjak in vsak veren katoličan prešinjen s to vzvišeno idejo (ponavljam jo še enkrat), da bi Bog blagovolil dodeliti zmago našim slovanskim bratom po priprošnji sv. Cirila in Metoda in jih privedi

združenju s katoliško cerkvijo! Močna priprošnja naših velikih dobrotnikov gotovo ne bo brez vspeha“.

S tem nasvetom se gotovo vjemamo vsi pravi Slovenci katoliški. Tega želijo vzlasti v Rimu, in znamenito je, da je poleg našega cesarja poslal tudi car ruski Piju IX. o petdesetletnici škofovski čestitat, in sicer kneza Urusova. Pomenljivo kaže na to „Čech“ svojim rojakom, kateri se brez vzroka vzdigujejo zoper Rim, češ, da se gledé na nekatere besede papeževe ponašajo za brate Ruse. Petrograd, pravi, ne vé zato, in car sam jih je blagovoljno sprejel, vi pa se breozirno budujete in žalíte tako versko čutižo vsem českim katolikom, in razdirate brez potrebe slogo med narodom. Tudi dr. Rieger je že očitno povedal, kaj je misliti in kako ravnati po besedah Aksakovega, in tako modro vodilo bodi vsem katoliškim Slovonom pravilo. —

Z bojišča.

Iz Azije so Turki poročali, da so Ruse prisilili obleganje trdnjave Kars popustiti in umakniti se nazaj. Poročila iz Petrograda pa naznanjajo, da to ni res. Tudi četa ruskih prostovoljcev je pred trdnjavo 3. t. m. prišla turško baterijo, ter Turkom razvalila 3 topove. Rusi so zgubili 4 mrtve in nekoliko ranjencev.

Rumunski knez Karol se je podal 3. t. m. čez Krajovo k armadi v Kalafat in v Grnjo. Turki iz Vidina streljajo na Kalafat. Tudi se je poročalo, da bode rumunska vojska prešla na srbsko zemljo in sodelovala z vojno srbsko, pa „Pol. Corr.“ temu oporeka. Horvatič je prišel v Negotin.

Mehmed Ali paša, dozda poveljnik turške vojske v Novem pazaru, postane poveljnik vojne v Tesaliji.

Iz Carigrada se javlja, da Rusi Trnova še niso zasedli.

Bašibozuki v Bulgariji zopet počenajajo grde reči; predu so se umaknili pred Rusi, oropali so popolnoma kristjanske prebivalce, hiše zažgali in kakim 100 ljudem oči iztaknili, da ne bodo videli ruskih rešiteljev.

Vstajniki so zasedli v Hercegovini vse ceste, ki peljejo v Trebinje izvzemši cesto, ki drži proti Dubrovniku.

Govori se, da bi bili Italijani na pomoč hiteli Črnogorcem, če sami ne bi bili pobili in pregnali Turkov.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 6. julija.

Obravnave v novi pogodbi med Cislo in Translo so se po splošnem mnenji vsaj za zdaj razbile. V Cisli že mislijo na provizorično podaljšanje dosedanjih razmer, v Transli pa se temu ustavljajo in madjarski listi trdijo, da morejo dunajski državniki pri colnem povračilu odjenjati, ker se sicer razdere vsa pogodba. Meseca septembra se bodo obravnave zopet nadaljevale, ker se pa ugodnejšega vspeha ni nadejati, ne bode ostalo družega kakor to, da bode vladar sam dognal pogodbo. Tudi se utegnejo dotlej že izvršiti taki vnanji dogodki, da bode pogodba vsa drugačna, kakor jo sedaj zopet le za 10 let nameravajo, če jo ta ali una stran že prej ne odpove.

Dunajska „Presse“ zavrača glas, da namerava vlaga razpustiti državni zbor.

Hrvatski višji poveljnik Mollinary se je 4. t. m. podal v toplice v Topusko, kamor pride tudi načelnik njegovega generalnega štaba, generalmajor Fischer. Ker so te toplice

prav na meji, po sodbi nekterih ljudi to potovanje ni brez posebnega pomena.

Vnanje države.

Srbski knez v svojem prestolnem govoru, v katerem se spominja zadnje vojske, rekši, da srbska kri ni bila zastonj prelita ne za vzhodne kristjane, ne za prihodnost Srbije, tudi omenja, da ruski car je še vedno prijatelj in pokrovitelj Srbske. Konečno skupščini naznanja rojstvo knezeviča, kterege bode izredil v ljubezni do domovine, da bode enkrat vreden postal vdanosti, katero je narod razodel Obrenovičem v najnevarnejših časih. — Za predsednika bil je izvoljen višji sodnijski svetovalec Demeter Jovanovič, za namestnika njegovega pa kupec Nikoljenič.

Grška se pripravlja na vojsko in načelnik vstajniškega odbora Bulgaris kliče Grke v Tesaliji in Livadiji na boj ter jim obeta zdatno pomoč iz kraljestva grškega.

Francoski maršal Mac-Mahon je nedavno ogledoval vojaštvo ter je bil od vojakov z veliko navdušenostjo sprejet. V pismu, katero je potem objavil, izreka nado, da ga bode vojaštvo podpiralo pri vzdrževanju notranjega reda. V spremstvu maršalovem bili so tudi vsi vojaški poslaniki vnanjih vlad.

Angleška vlada je svoje brodovje zopet poslala v Biziško luko. „Standard“ piše, da tega ni storila, da bi Turčiji prišla na pomoč, ampak samo iz previdnosti. Pač res, Angleška hoče biti pri rokah, da bode, kadar pride čas, pograbila, kar potrebuje.

Izvirni dopisi.

Iz Podgorjancev, 1. julija. „Slovenec“ je nedavno povedal, kako da ljubljanski „turški list“ tolmači predlog g. Pfeiferja v državnem zboru in kako si on tolmači prodajanje zemljišč in pomanjkanje na Dolenjskem, ter trdi, da to pride od tod, „ker naši kmetje vse zajedo in zapijo“. Že „Slovenec“ ga je dobro zavrnil; da se pa še bolje izve, kakošen je stan revnih Dolenjcev, naj iz skušnje in iz življenja med njimi popišem, kako se Dolenjcem godi. Zadolženo je, rekel bi, vse sploh in bi bilo morda še bolj, ko bi imeli kje na posodo dobiti. Poglavitna podpora kmetu je živina, kjer jo more rediti, ali tu je malo krme, slabi pašniki in živina ni imela posebne cene. Po večletnih slabih pridelkih nima nikdo kaj prodati, če ne kako vedro vina ali polovnik pšenice, da se odkriža vojaka, kateri vedno po vaseh hodi in se ga vse boji, ker le malo hiš je, v ktere ne bi stopil in tiral za-se groša; ali gospodar bi mu skoraj moral reči: posodi mi ga, pa ti ga bom dal. Živež, namreč debelačo, kupuje vse, celo kisline le še malokdo ima in tu ti vedno kdo pride: dajte mi malo moke, dajte mi kiselne. Več družin je, ktere en dan ali tudi dva le ob solati žive, na kateri pa ni ne olja ne špeha, ampak sam jesih ali repenca. Vem za hiše, v kterih se cel teden neslano in nezabeljeno (nezačinjeno) je. Ker imajo Dolenjci mala posestva, še v dobrih letinah komaj za potrebo živeža pridelajo, kako še le v taci, kot je bila lanska, ko nobena reč ni obrodila razun krompirja, kateri je pa po večem zginit. Res ima Dolenjec vinograd in v zidanici ali hramu kake kaplje vina, kterege pa vendar le v težavnem delu, ali kadar ima kake rokodelce, domu prinese in od tega vina se ne more lahko vpijaniti — in kdo mu bo tudi zameril, če ga pri velikem trpljenju v vinogradu kako majolko popije. Revščina se Dolenjcu tudi na obleki pozna, kako se loči od drago oblečenega

Gorenjca — ženska, še bolj pa možki. Tudi prihajajo vedno pisma s pečatom dr. Suppan-tschitscha, kateri tirja v imenu hranilnice. Ali je Dolenjcu po tem takem za zeló vzeti, če zdihuje, tarna in si želi zastopnikov, kateri bi mu težko breme olajševali? — V okolici Rudolfovega so zmagali narodni volilni možje, dasiravno se je od nasprotne stranke zelo agitiralo; mislim tudi, da bodo vsi trdno stali 7. mal. srpana, ko bo v Rudolfovem volitev deželnega poslanca. G. Pfeifer je že enkrat pokazal, da je naroden zastopnik in želi svojim volilcem pomagati. Toraj čujte Dolenjci! Pokažimo, da akoravno smo revni, pa ne po svoji krivdi in zapravljenosti, smo vendar značajni, in se zavedamo svojih pravic in če smo si tudi kot volilni možje sovraštvo nasprotne stranke na glavo nakopali, nam je več občna korist in narodna reč kot osebno prijateljstvo. Vse za vero, dom in cara! tako pravi ne izmišljeni „puščavnik na Gorjaneih“.

Iz Litije, 30. junija. (Star dogodek v novi obleki.) Ko premišlujem današnjo volitev, mi nehote pred oči hodi dogodba, ktera se je pred več leti vršila v neki vasi ljube naše domovine. V vasi — tako se je govorilo — zakopan je velik „šac“; ali kje ravno, in kako ga dvigniti, da ga hudič v oglje ali črepinje ne spremeni, ta misel bega vaščane. Kot nalašč pride k njim v tej zadevi sloveč strokovnjak. „Možje, jaz vem že, kje leži, le vaše pomoči potrebujem in zagotovila, da me ubogate in povem vam, „šac“ bode kmalo v naših rokah.“ „Dobro, dobro, kar zahtevate, vse se bode zgodilo“, odmeva se od vseh strani Angelj miru razgrnil je svoja krila nad vasjo, in vse je tiho, le naši zakladokopje pod vodstvom svojega mojstra se pomikajo praznično oblečeni proti vaški cerkvi. „Tu se sezujemo, jim reče učenik“, in bosí pojdimó v svetišče. V trenutku je vse dogotovljeno. In kmalu so nastavljeni možje posamezno ob zidu kakor štacijoni križevga pota z nalogo, naj vsak ob zid z nosom križ dela, toda besedice ne izpregovori, da hudiča ne prebudi. „Mojster“ pa si je dal nalogo cerkveni zid zvunaj v podobi križa z nosom drgniti. Vse vestno spolnuje „višje povelje“, tudi naš „mojster“ šel je že iz svetišča in duri zaklenil, ali je pa nos ribal ob zid ali ne, pisatelju ni znano, le toliko ve, da je čevlje prav tiho pobral, in z njimi tudi prav tiho odšel se ve, da hudiča ni prebudil. Koliko časa so možje čakali glasu, kateri jih ima peljati k sreči, tudi zgodovina ne pove; le toliko je znano, da so z zeló zateklimi nosovi, pa brez „šaca“ in brez čevljev prišli domu.

Enaka se je godila našim nemčurjem danes na Grbinu, kamor so bili volilci občine litijske sklicani. Nade polni „marširali“ so tje po „šac“. Videli smo jih razpostavljene kakor „štacijone“ ob grmovji, a pogum pomika se jim bolj in bolj v klača, ko Slovenci polnijo grič, da skorej prostora primanjkuje. Volitev ima se pričeti, kajti ura je odbila tri popoldne. Nemčurji bledijo ter tiho zdihujejo: Vsaj smo vendar vse storili, kar smo mogli; vsi smo prišli, tako stari, kakor poldrugi, ktere ga smo sè svojim agitovanjem pridobili, ali kaj vse to pomaga? V boj ne moremo. V sili je vse dobro, si mislijo, in sklenejo bojišče tiho zapustiti, vendar pa protestovati zoper nepostavnosti, katerih se je zakrivil župan s tem, da je poskrbel, da so volilci vsi o pravem času tje prišli. Protest se predloži in brenčurčki posamezno začno zapuščati svoje štacije ter po raznih jim celo poprej neznanih potih pridejo nazaj v Litijo, se ve da brez

„šaca“, vendar pa slehern z debelo kumaro. Na večer so sicer poskušali nekatere pesmi krožiti v „hotelu“, v ktere ga hoditi se jim skorej najbolj poda, a žalibože, zbog njihove navdušenosti prevelike ni mi bilo mogoče iz prekrasnih melodij se soznani z besedami, dozdeva se mi le, da sem največkrat čul:

„Čujte gore in bregovi,

Da nosovi mastni so!“

Hoch! živele kumare!

Iz Bleda in Gorjan. Volitev volilcev je srečno končana, zмага je z malo večino glasov naša, vendar tolikanj imenitnejši, ker se je nasprotna stranka neizrekljivo veliko prizadjala. Sme se reči, da je vse storila, da bi zmagala — pa, hvala Bogu, propala je. Imeli so zборе in vabili župane, ter na nje pritiskovali z vso močjo, naj jim bodo v pomoč, pa tako prizadevanje se je razrušilo; tudi so nastavljali limanico po gostilnicah, vendar niso tičev vjeli, le nekatere muhe so obtičale na njih. Agitirali so podnevi in ponoči; raznosili in razposlali so toliko oklicev: „Kmetje“, da bodo ljudem dolgo časa zadostili za zavijanje slanine, ktere jim pa ne privoščijo. Tudi so sami sebi glasove dajali, da bi ložje zmagali. Videli smo tudi „Atila“, ki je stal za strah pašnikov, češ, gorje vam, ako se danes po moji volji ne bote ravnali; pa možje korenjaki se niso prestrašili, zato živeli! V soboto pa bo volitev v Radolici, tedaj borba še ni pri kraji.

Domače novice.

V Ljubljani 7. julija.

(V Radečah) je bila prva volitev volilnih mož ovržena. Pri drugi volitvi 4. t. m. izvoljeni so bili 3 narodnjaki in 2 nasprotnika. Če bi bili kmečki volilci ostali v volilni sobi in ne pred časom odšli domu, bi bili gotovo zopet izvoljeni samo narodnjaki. Dotičnega dopisa si ne upamo objaviti, da bi naš list v četrto ne zapadel konfiskaciji v enem tednu (Vojaške topničarske vaje) na vižmarski gmajni so se nenadoma vsled telegrafičnega ukaza z Dunaja pričele ta teden in se bodo danes zopet končale, ker tukajšnje topničarstvo potem odide na mejo. Tudi iz Gorice je 1. t. m., kakor se piše „Novicam“, druga baterija odrinila na granico, kakor so rekli Slovaki kanonirji.

(O kamniških frančiškanih) raznesla se je bila po Ljubljani novica, da delajo za nemčurško-liberalnega kandidata. Kakor se nam prav zanesljivo poroča, je to čisto neresnično, ker kamniški patri niso veterinjaki in dobro vedo, ktere dolžnosti da kot katoliški redovniki in zvesti sinovi mile domovine svoje imajo.

(Nova telegrafična postaja) se je 2. t. m. odprla v Cirknici.

(Valvazorjeve kronike) prišel je ravnokar na svetlo 13. snopič, ki obsega nadaljevanje 3. bukev in ima mnogo pripovedek o copernicah, nevihtah itd.

(Premembe.) Č. g. Jožef Vidmar pride iz Vremov za fajmoštra v Žir, g. Vojteh Levičnik pa iz Rogatca za okrajnega sodnika v Ptuj, baron Henrik Konrad Eybesfeld pa za vladnega konceptnega praktikanta v Ljubljano.

(„Humoristički list“) je v Zagrebu 1. t. m. začel izhajati in ima tudi mnogo slovenskega gradiva kakor n. pr. pesmico duševna zveza, Juri s pušo o volitvah na Kranjskem, Isaak Schmock, dopisnik nove svobodne Mohamedanke na bojišči, okrogle iz Ljubljane, mrvice, telegrami Muktar paše. Tudi glavna podoba na zadnji strani se ozira na kranjske vo-

litve. Med dvema hriboma, na katerih enem stoji žareča „Slava“, na enem pa Bismarkova pikelauba, stoji kmečki volilec; Slovenija ga vabi, da naj jo po trnjevi poti vkrene proti slavi, ter mu v dar ponuja lavorov venec, neka pošast pa v podobi Bismarkovi s strašanskim repom mu ponuja možnjo denarjev ter ga vabi na složno pot, ob kateri stoji mnogo mejnikov z raznimi napisi kakor korupcija, izdajstvo, laž itd. Toda našega kmeta to ne moti prav nič in z grdim pogledom na pošast jo vkrene proti slavi. Naročnina listu znaša za Avstro-Ogersko za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr., za 1/4 leta 80 kr., za inozemstvo pa 4, oziroma 2 in 1 gld.

(„Turški list“) ki je moral nedavno preklicati obrekovanje zoper tržiškega kaplana g. Goloba, prisiljen je bil 5. t. m. tudi preklicati laž, da so duhovniki v Radečah za denarje, nabrane za sv. očeta volilcem kupili jedi in pijače, ker bi ga bil sicer g. župnik tožil pri sodnji. Glede na omenjeni dogodbi prosí svoje dopisnike, da naj mu poročajo le neovrželjive dogodke, ne pa praznih čenč. In ta list si drzne slovenskim časnikom dajati poduk o dostojni pisavi!?

Umrlí so:

Od 27. junija do 3. julija: Janez Tkavec, kmeč. d. o. 7 1/2 l., za vnetjem možganov. Vinc. Breznik, rud. o. 2 1/2 l., za davico. Nace Oitzinger, kloučar 38 l., za jetiko. Franc Belič, gostač 65 l., vsled starosti. Alojzij Tišina, kroj. o., 1 3/4 l., za sušico. Miha Dost, del. 48 l., za rakom. Špela Keršič, miz. ž. 52 l., za jetiko. Matilda Valenta, gub. eksp. vd. 69 l., za spridenimi jetrami. Evgenia Brezina, coln. of. o. 3 3/4 l., za davico. Terezija Tissen, zaseb. ž. 49 l., za vtriplj. srca. Alojzija Zitterer, farb. o. 9 l., za davico. Anton Piller, hranil. s. o. 18 d., za pljučnico. Jernej Prepeluh, m. revež 54 l., za mrtudom. Anton Flissek, kajž. 71 l., za vtriplj. pljuč. O. Salezij Volčič, frančiškan 71 l., vsled starosti. Donat Zupančič, geometer 75 l. vsled starosti. Marija Debevc, gostinja 60 l., oba za pljučnico. Jožefa Kutiaro, oprav. ž. 62 l., za sušico. Marija Zuderman, hran. v. ž. 49 l., za sprid. trebušja. Marija More, kmeč. o. 8. l., za jetiko.

Vabilo k naročevanju

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja kakor dozdej:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto	9 gl. — kr.;
„ „ „ „ pol leta	4 „ 50 „
„ „ „ „ četrt leta	2 „ 30 „
„ „ „ „ en mesec	80 „

V administraciji sprejeman:

Za celo leto	8 gl. 40 kr.;
„ pol leta	4 „ 20 „
„ četrt leta	2 „ 10 „
„ en mesec	— „ 70 „
posamezne številke	— „ 7 „

Po pošti:

Za celo leto	10 gl. — kr.;
„ pol leta	5 „ — „
„ četrt leta	2 „ 50 „
„ en mesec	— „ 90 „
posamezne številke	— „ 8 „

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto	6 gl. — kr.;
„ pol leta	3 „ — „
„ četrt leta	1 „ 50 „

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen)

opravništvu,

Stari trg, hiš. šte. 16.